



Brüsszel, 2026. május 12.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2026/0060 (NLE)

8931/26
ADD 1

RECH 207
RELEX 601

FELJEGYZÉS

Küldi: a Tanács Főtitkársága
Címzett: az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.: 8120/26
Tárgy: *A Tanács (Versenyképesség – Belső Piac, Ipar, Kutatás és Űrpolitika)
2026. május 28–29-i ülésének előkészítése*
A Tanács ajánlása a tudománydiplomácia európai uniós keretéről
– Elfogadás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a tudománydiplomácia európai uniós keretéről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak a 182. cikke (5) bekezdésével együtt értelmezett 292. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A tudomány globális közjószág, amely mind a köz-, mind a magánszektorban kiterjeszti a tudás határait, és az alap- és alkalmazott kutatás révén az emberiség javát szolgáló megoldásokat dolgoz ki.
- (2) A tudomány egyetemes nyelve képes összekapcsolni és lelkesíteni az embereket és nemzeteket.
- (3) A tudomány mindig is az európai integráció hajtóereje volt, és hozzájárul a közös elveken és értékeken alapuló európai identitás kialakításához.
- (4) A tudomány, a kutatás, az innováció és a felsőoktatás az Unió puha hatalmának központi elemei, és hozzájárulnak az Unió harmadik országokkal fenntartott kapcsolatainak javításához.

- (5) A nemzetközi kutatási és innovációs rendszernek nyitottnak és biztonságosnak kell lennie, „a szükséges zártság mellett lehető legnagyobb mértékű nyitottság” elvét követve, a kutatásbiztonság fokozásáról szóló tanácsi ajánlással¹ összhangban.
- (6) A kutatás és az innováció az Unió versenyképességének, rezilienciájának, jólétének és társadalmi jólétének központi eleme, és ezzel párhuzamosan hozzájárul érdekeinek és értékeinek védelméhez is.
- (7) A Horizont Európa a világ legnagyobb multilaterális kutatási és innovációs programja, amelyben részt vehetnek harmadik országok, így például társulás útján részt vehetnek benne az Unió szomszédságában és azon túl található megbízható partnerországok, továbbá a világ minden tájáról kutatók.
- (8) A „Válaszd Európát a tudományok terén!” kezdeményezés² arra hivatott, hogy növelje az Unió vonzerejét a világ minden tájáról érkező kutatók számára, különösen az Európai Kutatási Tanács (EKT)³ és a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések (MSCA)⁴ által nyújtott támogatások, valamint a nemzeti és adott esetben szubnacionális szinten biztosított eszközök révén.
- (9) Az úttörő technológiák – például a mesterséges intelligencia (MI) vagy a kvantumtechnológia – fejlesztése és alkalmazása hozzájárul a globális verseny fokozódásához, és komoly hatást gyakorol az emberek életére. A mesterséges intelligencia tudomány területén való alkalmazása átalakító erőként példátlan lehetőségeket és kihívásokat teremt egyaránt, például a szellemi tulajdonnal, az adatkormányzással, a tudományos publikálással, a modellek megosztásával, a tudáshoz és az informatikához való hozzáféréssel, valamint a tudományos etikával és integritással kapcsolatban.

¹ A Tanács ajánlása (2024. május 23.) a kutatásbiztonság fokozásáról (HL C 3510., 2024.5.30.).

² https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_en

³ <https://erc.europa.eu/homepage>

⁴ <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

- (10) Az Unió olyan kiszámíthatatlan geopolitikai környezettel néz szembe, amelyet a nemzetközi együttműködéssel, a demokráciával, a multilateralizmussal, a jogállamisággal és magával a tudománnyal szembeni fokozódó ellenségesség jellemez.
- (11) Az állami és nem állami szereplők egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a globális javakra és közjavakra, többek között a nemzeti joghatóságon kívül eső területeken.
- (12) Nem történt kielégítő előrelépés az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje⁵ és a fenntartható fejlődési célok megvalósítása, valamint az éghajlatváltozás, a csökkenő biodiverzitás és a szennyezés hármaskörnyezeti kihívásának kezelése terén, így a tudományos bizonyítékok által alátámasztott, országok közötti közös erőfeszítésekre van szükség.
- (13) Az Unió és tagállamai az olyan globális kormányközi tudományos-szakpolitikai testületek fő támogatói, mint az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC)⁶, a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform (IPBES)⁷, és a vegyi anyagokkal, a hulladékkal és a szennyezés elleni küzdelemmel foglalkozó kormányközi tudományos-szakpolitikai testület (ISP-CWP)⁸.
- (14) A kutatás szolgáltatja a nemzetközi megállapodások alátámasztásához szükséges bizonyítékokat, és adott esetben támogatja a szakpolitikai döntéseket számos ágazati diplomáciai területen.
- (15) A kül- és biztonságpolitika, beleértve a közös kül- és biztonságpolitikát (KKBP) is, hatással van a kutatási és innovációs szakpolitikákra, mind közvetlenül, például azáltal, hogy korlátozásokat vezet be bizonyos nemzetközi partnerekkel és versenytársakkal való együttműködés vonatkozásában, mind közvetve, például azáltal, hogy előmozdítja a nemzetközi együttműködést, és egyenlő versenyfeltételeket teremt.

⁵ <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁶ <https://www.ipcc.ch/>

⁷ <https://www.ipbes.net/>

⁸ <https://www.unep.org/isp-cwp>

- (16) Mivel a tudás, a kutatás és az innováció minden eddiginél nagyobb hatalmat és geopolitikai befolyást teremt, egy erős és független Unió számára előnyös lenne, ha jobban kiaknázná az Unió kutatási és innovációs eszközeit, és sokféle stratégiai partnerséget építene ki.
- (17) Tekintettel arra, hogy egyre szorosabbá válik a kapcsolat a kül- és biztonságpolitika, illetve a tudomány, a technológia és az innováció között, ahogyan azt számos uniós szakpolitikai dokumentum⁹ és közelmúltbeli fontos jelentések¹⁰ is tükrözik, létre kell hozni a tudománydiplomácia európai uniós keretét.

⁹ Többek között a kutatás és az innováció globális megközelítéséről szóló, 2021. május 18-i bizottsági közlemény (COM(2021) 252 final) és az ahhoz kapcsolódó 2021. szeptember 28-i tanácsi következtetések (12301/21); az EU szabályokon alapuló multilateralizmushoz való hozzájárulásának erősítéséről szóló, 2021. február 17-i közös közlemény (JOIN(2021) 3 final) a kutatás és innováció terén folytatott nemzetközi együttműködés elveiről és értékeiről szóló, 2022. június 10-i tanácsi következtetések (10125/22); a kutatás és innováció unióbeli szakpolitikai döntéshozatali folyamatban játszott szerepének, valamint az arra gyakorolt hatásának megerősítéséről szóló, 2023. december 8-i tanácsi következtetések (16450/23); a kutatási és technológiai infrastruktúrákra vonatkozó európai stratégiáról szóló, 2025. szeptember 30-i bizottsági közlemény (COM(2025) 497 final/2); az EU gazdasági biztonságának megerősítéséről szóló, 2025. december 3-i közös közlemény (JOIN(2025) 977 final); a kutatásbiztonság fokozásáról szóló, 2024. május 23-i tanácsi ajánlás (HL C, C/2024/3510, 2024.5.30.).

¹⁰ Enrico Letta, *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity: Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens* (Jóval több mint piac – Sebesség, biztonság, szolidaritás. Az egységes piac megerősítése a fenntartható jövő és az uniós polgárok jólétének megteremtése érdekében), 2024; Európai Bizottság: *The future of European competitiveness. Part A, A competitiveness strategy for Europe* (Az európai versenyképesség jövője, A. rész – Európai versenyképességi stratégia), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025; Európai Bizottság: *Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness* (Összehangolás, cselekvés, gyorsítás – Kutatás, technológia és innováció Európa versenyképességének növeléséhez), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024; Európai Bizottság: *A European framework for science diplomacy – Recommendations of the EU Science Diplomacy Working Groups* (A tudománydiplomácia európai kerete – Az uniós tudománydiplomáciai munkacsoportok ajánlásai), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

- (18) Azzal, hogy összekapcsolja a tudomány és a diplomácia területét, és megerősíti közöttük a párbeszédet, a tudománydiplomácia rendkívüli fontosságú szerepet játszik:
- a) az Unió demokratikus értékeinek, stratégiai érdekeinek, valamint technológiai és adatszuverenitásának védelmében és előmozdításában;
 - b) abban, hogy nyílt és biztonságos nemzetközi tudományos együttműködés révén az Unió megerősítse vezető globális tudományos és technológiai szereplőként betöltött pozícióját;
 - c) a tudományba vetett bizalom növelésében, az előrejelzések és a tudományos tanácsadás döntéshozatali folyamatokban való igénybevételének előmozdításában, valamint a nyilvánosság bevonásának előmozdításában;
 - d) abban, hogy a béke, az emberi jogok védelme, a multilateralizmus és a szabályokon alapuló nemzetközi rend érdekében az Unió maximálisan kiaknázza kutatási és innovációs potenciálját; és
 - e) abban, hogy az Unió megerősítse: elkötelezett amellett, hogy fenntartható módon kezelje a globális közjóságokat és közjavakat, fellépjen az éghajlatváltozás, a csökkenő biodiverzitás és a szennyezés hármaskörnyezeti kihívásával szemben, valamint hogy hozzájáruljon az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak a megvalósításához.
- (19) Az Unió tudománydiplomáciájának
- a) továbbra is szilárdan az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében meghatározott, az Unió alapját képező értékeken, így többek között a szabadságon, a demokrácián, az egyenlőségen, a jogállamiságon és az emberi jogok tiszteletben tartásán kell alapulnia;

- b) különösen a kutatás és az innováció terén folytatott nemzetközi együttműködést alátámasztó elveken és értékeken kell alapulnia – amint azt a kutatás és az innováció globális megközelítése¹¹, az európai kutatási és innovációs paktum¹², a kutatás és az innováció terén folytatott nemzetközi együttműködésről szóló marseille-i nyilatkozat¹³ és a „Többoldalú párbeszéd a kutatás és az innováció terén folytatott nemzetközi együttműködés elveiről és értékeiről” című brüsszeli nyilatkozat¹⁴ körvonalazza –, különös tekintettel a tudományos élet szabadságára és a tudományos kutatás szabadságára, a tudományos kiválóságra, a kutatási etikára és integritásra, a kutatásbiztonságra, a nemek közötti egyenlőségre, a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőségre, a sokszínűsége és az inkluzivitásra, a nyílt tudományra és a nyílt adatokra, valamint a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalra;
- c) azt a Szerződésben meghatározott vonatkozó hatáskörök teljes körű tiszteletben tartása mellett, valamint az Unió külső tevékenységével és a vonatkozó programokkal, különösen a Horizont Európával összhangban kell végrehajtani.

- (20) A tudománydiplomácia nem szolgálhat az uniós szintű szankciók aláadását célzó mechanizmusként.
- (21) Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) és más multilaterális szervezetek előmozdítják a tudománydiplomáciáról szóló globális és regionális párbeszédet, amelyekhez az Uniónak hozzá kell járulnia.
- (22) Érdekeinek érvényesítése érdekében – állami és nem állami szereplők bevonásával – az Uniónak a tudománydiplomácia terén stratégiaileg és összehangoltan kell fellépnie a saját tudománydiplomáciai kapacitásaikba befektető globális partnereivel és versenytársaival szemben.

¹¹ A Bizottság közleménye a kutatás és az innováció globális megközelítéséről, COM(2021) 252 final, 2021. május 18.

¹² A Tanács (EU) 2021/2122 ajánlása (2021. november 26.) az európai kutatási és innovációs paktumról (HL L 431., 2021.12.2., 1. o.).

¹³ <https://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/sites/default/files/2022-03/d-claration-de-marseille--17072.pdf>

¹⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/94d6bb42-1fe7-478c-b6b4-d0be4dfb0204_en?filename=brussels-ministerial-statement-2024-02.pdf

- (23) Meg kell erősíteni a méltányos és kölcsönösen előnyös partnerségeket a globális dél országaival, különösen az Unió számára stratégiai jelentőségű régiókban, többek között a Global Gateway „Európa együtt” kezdeményezései és háromoldalú együttműködési mechanizmusok révén, hogy ezzel is támogatni lehessen a fiatal kutatókat és a képzett munkaerő cirkulációját, meg lehessen erősíteni a tudományos kapacitást, kezelni lehessen a kutatási aszimmetriákat, elő lehessen mozdítani a tudás közös létrehozását, és választ lehessen adni a közös globális kihívásokra.
- (24) Több tagállam dolgoz ki és fogad el nemzeti tudománydiplomáciai stratégiákat, és erősíti meg tudományos-technológiai kapacitásait hazai és külföldi diplomáciai szolgálataiban.
- (25) Tekintettel a folyamatban lévő tevékenységek sokféleségére, mind uniós, mind tagállami szinten elő kell mozdítani a tudománydiplomáciában a koherenciát, és optimalizálni kell az erőforrások felhasználását. E célból koordinációra, egymástól való tanulásra és a bevált gyakorlatok cseréjére van szükség, és adott esetben a Bizottságnak testre szabott iránymutatást és segítséget kell nyújtania a tagállamoknak, figyelembe véve sajátos helyzetüket és a meglévő egyenlőtlenségeket.
- (26) A tudománydiplomácia hozzájárulhat az Európai Kutatási Térség (EKT) előmozdításához és megvalósításához mind belső szinten, mind annak külső dimenziója tekintetében. Ezért a tudománydiplomácia európai uniós keretének létrehozása bekerült az EKT 2025–2027-es szakpolitikai menetrendjébe¹⁵, ami hozzájárul az „ötödik szabadság” – a kutatás és az innováció egységes piaca¹⁶ – koncepciójának kidolgozásához.

¹⁵ A Tanács ajánlása (2025. június 24.) az Európai Kutatási Térség szakpolitikai menetrendjéről (2025–2027), HL C, C/2025/3593, 2025.6.30.

¹⁶ Enrico Letta, ugyanott.

- (27) Az Unió a globális tudománydiplomáciát formáló kezdeményezések – így többek között az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet (CERN)¹⁷ és az alkalmazott rendszerek elemzésével foglalkozó nemzetközi intézet (IIASA)¹⁸ – szilárd örökségére épít. Az elmúlt években létrejött a tudománydiplomáciával foglalkozó tudósok és gyakorlati szakemberek élénk európai közössége, ami például az EU tudománydiplomáciai szövetségének¹⁹ és a tagállami külügyminisztériumok tudománydiplomáciai és tanácsadási hálózatának²⁰ létrehozásához vezetett.
- (28) Ezért az Uniónak és tagállamainak globális vezető szerepet kell vállalniuk a tudománydiplomáciában saját érdekeik védelme, az európai értékek előmozdítása és a globális közjó szolgálata érdekében.
- (29) Ezen ajánlás alkalmazásában:
- a) a „tudomány” a fizikai és társadalmi világ szerkezetének és viselkedésének megfigyelés, kísérletezés, elemzés, értelmezés és az elméleteknek a megszerzett empirikus bizonyítékokkal való összevetése révén történő szisztematikus tanulmányozása. Magában foglalja a természettudományokat, a technológiát, a műszaki tudományokat, a matematikát és az orvostudományt, valamint a társadalom- és bölcsészettudományokat és a művészeteket, és kiterjed a köz- és a magánszektorban folytatott alapkutatásra és alkalmazott kutatásra egyaránt;
 - b) „diplomácia”: nemzetközi kapcsolatok állami és nem állami szereplők általi, békés eszközökkel, például párbeszéd és tárgyalás útján, többek között külföldi képviselők bevonásával való ápolása;
 - c) „tudománydiplomácia”: a tudomány, a tudományos bizonyítékok és a tudományos együttműködés közvetlen vagy közvetett igénybevétele a külpolitika információkkal való ellátása és támogatása érdekében különböző szinteken, valamint a diplomácia alkalmazása a nemzetközi együttműködés és tudományos fejlődés támogatása és előmozdítása érdekében.

¹⁷ <https://home.cern/>

¹⁸ <https://iiasa.ac.at/>

¹⁹ <https://www.science-diplomacy.eu/>

²⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/europe-world/international-cooperation/science-diplomacy_en#eu-ministries-of-foreign-affairs-science-diplomacy-and-advice-network

- (30) Ezen ajánlás nem érinti a tagállamok egyetlen szakpolitikai hatáskörét sem, ideértve a kül- és biztonságpolitikát is, és nem érinti a tudományos intézmények autonómiáját és függetlenségét.

AJÁNlja, HOGY A TAGÁLLAMOK – maradéktalan figyelemmel a szubszidiaritásra, az arányosságra, az intézményi autonómiára és a tudományos élet szabadságára, valamint nemzeti sajátosságaiknak, eltérő kiindulási pontjaiknak és a Szerződés szerinti hatásköreiknek megfelelően, továbbá szem előtt tartva az erőforrások optimalizálásának szükségességét mind uniós, mind tagállami szinten – tegyék meg a következő stratégiai, operatív és támogató lépéseket:

Stratégiai fellépések

1. szem előtt tartva a vonatkozó szakpolitikai stratégiákon belüli potenciálját, ismerjék fel, hogy a tudománydiplomácia kutatási és innovációs, valamint kül- és biztonságpolitikájuk fontos része, továbbá hozzájárul a közös kül- és biztonságpolitikához és a közös biztonság- és védelempolitikához;
2. a Bizottsággal együttműködve maximalizálják a tudománydiplomácia hatását az uniós értékek – többek között a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása, valamint a béke és a multilateralizmus – előmozdítása érdekében;
3. ismerjék fel a tudománydiplomáciában rejlő lehetőségeket a tudomány, a kutatás és az innováció terén folytatott nemzetközi együttműködési tevékenységek előmozdítása terén, és alkalmazzanak tudománydiplomáciai intézkedéseket annak érdekében, hogy az Uniót globális vezetőként pozicionálják az olyan területeken, mint a tudományos élet szabadsága, a tudományos kutatás szabadsága, a nyílt tudomány, valamint a kutatást, a technológiát és az innovációt illetően folytatott nyílt és biztonságos nemzetközi együttműködés, többek között az „Európa együtt” megközelítés alapján a „Válaszd Európát a tudomány terén!” kezdeményezésen keresztül, valamint harmadik országoknak a Horizont Európa és az Euratom programokhoz való társulása révén;

4. a Bizottsággal együttműködve aknázzák ki a tudománydiplomáciát az Unió versenyképessége, rezilienciája, jóléte és társadalmi jóléte érdekében, például azzal a céllal, hogy – többek között a Global Gateway²¹ stratégia révén – jobban előtérbe helyezték az Unióval való partnerségek által kínált lehetőségeket, előmozdítsák az európai technológiákat, támogassák az Unió globális műszaki szabványok meghatározásában betöltött szerepét, valamint az Unió technológiai és adatszuverenitását, a nyitottság és az adatmegosztás tekintetében a viszonyosság elve alapján;
5. a Bizottsággal együttműködve mozdítsák elő az uniós, nemzeti és szubnacionális szintű inter- és transzdiszciplináris párbeszédet a tudománydiplomácia különböző szereplői között arról, miként lehet a legjobban egyensúlyba hozni a tudományos célokat a kül- és biztonságpolitikai érdekekkel, figyelembe véve különösen azt, hogy a) értékelni szükséges a korlátozások nemzetközi tudományos együttműködésre gyakorolt hatásait, b) azonosítani és csökkenteni kell a gazdasági és kutatásbiztonsági kockázatokat, különösen a kritikus és érzékeny technológiai területeken, továbbá c) fel kell tárni és ki kell aknázni azokat a lehetőségeket, amelyeket a tudománydiplomácia kínál a kutatási és innovációs, illetve a kül- és biztonságpolitikai fellépések előkészítése terén;
6. a Bizottsággal együttműködve, kellően figyelembe véve a kettős felhasználású technológiákkal és más érzékeny technológiákkal kapcsolatos biztonsági aggályokat, határozzák meg azokat a konkrét területeket, amelyeken a tudománydiplomácia a harmadik országokkal folytatott párbeszéd fenntartásának és előmozdításának bizalomépítő eszközöként használható, amennyiben ezt előnyösnek és a kül- és biztonságpolitikával összhangban lévőnek ítélik, gondoskodjanak ugyanakkor arról, hogy az ilyen párbeszéd ne vezessen érzékeny ismeretek külföldi katonai vagy hírszerző szolgálatoknak való, engedély nélküli átadásához, és ne ássa alá az uniós szintű szankciókat;

²¹ https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_en

7. amennyiben ez növelheti a már folyamatban lévő szakpolitikák értékét, használják a tudománydiplomáciát az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok végrehajtásának előmozdítására, nemzetközi megállapodások kidolgozásának és végrehajtásának támogatására, a globális fenntarthatósági kihívások kezelésére – többek között instabil és geopolitikailag stratégiai környezetekben, így például az Északi-sarkvidéken, a földközi-tengeri térségben, a EU keleti határán és a Nyugat-Balkánon –, valamint a globális javak és közjavak fenntartható kezelésére egy szétagolt geopolitikai környezetben, ideértve a nemzeti joghatóságon kívül eső területeket, mint például a nyílt tengert és a mélytengeri területeket, az Antarktiszt, az alacsony Föld körüli pályát, a Holdat és más égitesteket, valamint az olyan közjavakat, mint a rádióspektrum és a sötét és nyugodt égbolt;
8. a Bizottsággal együttműködve mozdítsák elő az Unió vezető szerepét a globális tudománydiplomáciában azáltal, hogy: részt vesznek a tudománydiplomáciáról folytatott, az UNESCO és más nemzetközi fórumok által támogatott globális párbeszédben, továbbá b) közös uniós és tagállami érdekek mentén, valamint a kutatás és innováció közös elveire és értékeire alapozva világszerte megerősítik kapcsolataikat és szövetségeket építenek ki megbízható partnerekkel;
9. az olyan sikeres példákra építve, mint a „Szinkrotronfény a kísérleti tudományban és az alkalmazásokban a Közel-Keleten” elnevezésű kezdeményezés (SESAME)²², használják fel a tudománydiplomáciát a nemzetközi kutatási infrastruktúrák létrehozásának és fejlesztésének elősegítésére, előmozdítva ezáltal az Unió törekvéseit és mozgósító erejét;
10. a Bizottsággal együttműködve az Unió tudománydiplomáciában fennálló puha hatalmának stratégiai eszközeiként és az Unió stratégiai autonómiájának és tudományos kiválóságának kulcsfontosságú mozgatórugóiként pozícionálják az európai kutatási és technológiai infrastruktúrákat²³, kihasználva azoknak a legkiválóbb tehetségek vonzására irányuló potenciálját, az innovációhoz, az áttörést jelentő kutatásokhoz, a tudástermeléshez, a szabványosításhoz és a megtalálható, hozzáférhető, interoperábilis és újrafelhasználható (FAIR) adatok megosztásához való hozzájárulását, valamint a két- és többoldalú kapcsolatok előmozdításában betöltött szerepét;

²² <https://www.sesame.org.jo/>

²³ A Bizottság közleménye a kutatási és technológiai infrastruktúrákra vonatkozó európai stratégiáról, COM(2025) 497 final/2, 2025.9.30., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM:2025:497:REV1>

Operatív fellépések

11. amennyiben nincsenek ilyenek – a meglévő struktúrákra építve – mérlegeljék olyan megfelelő támogatási intézkedések meghozatalát, amelyek célja a tudománydiplomácia koordinációja a kormányzaton belül és a különböző szinteken tevékenykedő kulcsfontosságú érdekelt felekkel, és többek között – adott esetben – nevezzenek ki nemzeti tudománydiplomáciai koordinátort és tárják fel a más ágazati diplomáciai területekkel, például a klíma-, a zöld, a víz-, az óceán-, a sarkvidék-, az űr-, az energia- és az egészségügyi diplomáciával való szinergiákat, külön hangsúlyt fektetve a technológiai és digitális diplomáciával, valamint a kulturális diplomáciával való keresztkapcsolatokra;
12. adott esetben – és szükség szerint a Bizottsággal konzultálva – mérlegeljék érdek- és értékvezérelt tudománydiplomáciai fellépésekre vonatkozó nemzeti ütemtervek kidolgozását, amelyeket rendszeres időközönként aktualizálni kell, a következőkre alapozva: a) a tudománydiplomácia érintett érdekelt felei által elfogadott uniós, nemzeti és adott esetben szubnacionális szintű stratégiai tematikus és földrajzi prioritások és érdekek meghatározása, valamint b) az Unió és a nem uniós országok között meghatározott területeken – többek között a Horizont Európa keretprogramban való részvétel és az ahhoz való társulás révén – folytatott együttműködés kölcsönös érdekeinek és lehetőségeinek értékelése;

13. vizsgálják felül – és szükség esetén erősítsék meg – a külügyminisztériumok és egyéb érintett minisztériumok tudományos tanácsadói és előrejelzési mechanizmusait, hogy azonosíthassák a kapacitáshiányokat és ajánlásokat dolgozhassanak ki a szakpolitikát alátámasztó tudománnyal kapcsolatos ilyen mechanizmusok fejlesztésére, ideértve azt is, hogy adott esetben kutatókat és kutatási személyzetet rendelnek ki diplomáciai szolgálatokhoz tudományos tanácsadóként²⁴, építve a globális, uniós, nemzeti és szubnacionális szinten meglévő tudományos tanácsadói mechanizmusokból levont tanulságokra, és ezzel támogatva a tudományos bizonyítékok közpolitikai döntéshozatalban való felhasználásának előmozdítására irányuló szélesebb körű erőfeszítéseket²⁵, többek között az európai szakpolitikát alátámasztó tudomány előmozdításával foglalkozó EKT-tevékenység révén;
14. vizsgálják felül – és adott esetben erősítsék meg – a tudományos minisztériumok és más releváns kutatási és innovációs struktúrák diplomáciai és nemzetközi együttműködési mechanizmusait azzal, hogy azonosítják a kapacitáshiányokat és intézkedéseket dolgoznak ki az e mechanizmusokban igénybe vett diplomáciai készségek javítására, ideértve azt is, hogy esetleg tapasztalt diplomáciai tanácsadókat rendelnek ki tudományos intézményekhez;

²⁴ Lásd: A Tanács ajánlása (2023. december 18.) a kutatási, innovációs és vállalkozói tehetségek Európába vonzására és Európában tartására irányuló európai keretrendszeréről, HL C 1640., 2023.12.29.

²⁵ A kutatás és innováció unióbeli szakpolitikai döntéshozatali folyamatban játszott szerepének, valamint az arra gyakorolt hatásának megerősítéséről szóló tanácsi következtetésekkel (16450/23, 2023.12.8.) összhangban.

15. a Bizottsággal együttműködve, amennyiben lehetséges, koordinált módon fokozzák az Unió szerepvállalását a tudományos alapokon nyugvó nemzetközi szervezetekben, és támogassák e szervezeteket – ideértve a globális kormányközi tudományos-szakpolitikai platformokat is –, továbbá erősítsék meg az együttműködést az olyan, a tudománydiplomácia területén tevékenykedő nem kormányzati nemzetközi szervezetekkel, mint például a Nemzetközi Tudományos Tanács (ISC)²⁶ és a Genfi Tudományos és Diplomáciai Előrejelző (GESDA)²⁷, valamint a műszaki szabványokon és egyezményeken dolgozó szervezetekkel;
16. a Bizottsággal együttműködve hozzanak létre hálózatokat és alakítsanak ki szinergiákat a világszerte az Unió és a tagállamok diplomáciai képviseletein működő tudományos és technológiai attasék között, hogy maximalizálják az általuk gyakorolt rövid és hosszú távú hatásokat és jobban kihasználják a meglévő erőforrásokat, így többek között a nemzeti hálózatok és a digitális platformok meglévő erőforrásait, és mindeközben a hangsúlyt továbbra is a koordinációra helyezték új struktúrák létrehozása helyett, és kerüljék el a szükségtelen adminisztratív terheket;
17. a Bizottsággal együttműködve támogassák az Unió tudománydiplomáciai kapcsolatépítését azáltal, hogy strukturált megközelítést alkalmaznak a tagállamok tudományos diaszpórája tekintetében, segítséget nyújtanak releváns hálózatok akadémiai csereprogramokkal és más meglévő releváns mechanizmusokkal együttműködésben történő létrehozásában, jobban kihasználják az egyes programok és mobilitási rendszerek nemzeti és uniós öregdiák-hálózatait – például a Marie Curie Alumni Egyesületet²⁸ és az Erasmus Mundus Egyesületet²⁹ –, továbbá kiaknázzák a tudományos alapokon nyugvó, az emberek közötti, geopolitikai szakadékokon átívelő együttműködést előmozdító, jól megalapozott események kínálta lehetőségeket;
18. dolgozzanak ki stratégiai megközelítést a menekült tudósokra és kutatókra vonatkozóan, hogy előmozdítsák a kutatáshoz és innovációhoz való folytatódó hozzájárulásukat, az Unió által képviselt elvek és értékek alapján, ugyanakkor a szükséges biztosítékok alkalmazása mellett;

²⁶ <https://council.science/>

²⁷ <https://www.gesda.global/>

²⁸ <https://www.mariecuriealumni.eu/>

²⁹ <https://www.em-a.eu/>

19. munkálkodjanak a globális dél országaival való hatásos együttműködés megteremtésén azáltal, hogy méltányos tudománydiplomáciai partnerségeket építenek ki, amelyek elősegítik a helyi tudás és szakértelem hozzájárulását a közös globális kihívásokhoz, és lehetőséget teremtenek a kapacitásépítésre, ezáltal kezelve a kutatási és innovációs kapacitások terén fennálló aszimmetriákat is;

Támogató intézkedések

20. támogassák kapcsolatok kiépítését egyrészt a tagállamok diplomáciai szolgálatai, másrészt pedig a kutatást végző szervezetek, az egyetemek és más felsőoktatási intézmények – többek között az európai egyetemek szövetsége –, a kutatásfinanszírozók, kutatók és kutatási személyzet, valamint a civil társadalom és a nem állami szereplők között, akik új utakat nyithatnak meg az innováció előtt, és megerősíthetik a kormányok és a tudományos körök közötti hagyományos csatornákon túlmutató globális partnerségeket;
21. a Bizottsággal együttműködve támogassák a multi- és interdiszciplináris kutatáson alapuló pozitív tudománydiplomáciai narratívák kidolgozását – szisztematikusan bevonva ebbe a társadalom- és bölcsészettudományokat is –, valamint e narratívák tudományos publikációkban, közleményekben és a nyilvánossággal való párbeszéd útján történő terjesztését, azzal a céllal, hogy növeljék a tudományba vetett bizalmat, megerősítsék az információs tér integritását, fellépjenek a dezinformáció ellen, és megóvják a demokráciát, a szabadságot és a multilateralizmust;

22. mozdítsák elő a többnyelvűséget a tudománydiplomáciában és a nyelvi sokszínűséget a tudomány területén, összhangban a tudományos szerepvállalásra vonatkozó G20-ajánlásokkal³⁰;
23. az oktatással és a tudományos élet szabadságával kapcsolatos nemzeti hatáskörök teljes körű tiszteletben tartása mellett szorgalmazzák a tudománydiplomációhoz, valamint a tudománynak a nemzetközi együttműködésben és a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalban betöltött szerepéhez kapcsolódó elemek integrálását a releváns oktatási és képzési programokba, annak érdekében, hogy felhívják a fiatalabb generációk figyelmét a tudomány, a politika és a globális kihívások közötti kapcsolatokra, például a tudománydiplomácia ifjúsági nagyköveteinek nyújtott támogatás révén, amennyiben erre igény mutatkozik;
24. a tudományos intézményekkel együttműködve mérlegeljék, hogy tudománydiplomáciai képzést biztosítanak tudósok és diplomaták, valamint a tudomány és a diplomácia kapcsolódási pontjain tevékenykedő szakemberek számára, többek között tudománydiplomáciai modulok beépítésével a diplomáciai akadémiák tanulmányi programjaiba és a diplomaták külföldi kiküldetés előtti képzésébe.

AJÁNLJA, HOGY A BIZOTTSÁG – különösen az ezen ajánlás 1–24. pontjában foglaltak végrehajtásának támogatása érdekében – hozza meg a következő intézkedéseket:

25. támogassa az uniós tudománydiplomáciai szereplők, stratégiák és képzési ajánlatok, valamint az Unió partnerei és versenytársai által tett tudománydiplomáciai erőfeszítések feltérképezését annak érdekében, hogy áttekintést nyerjen a meglévő nemzeti keretokről és a jelenleg rendelkezésre álló tudománydiplomáciai erőforrásokról és bevált gyakorlatokról, valamint arról a globális tudománydiplomáciai környezetről, amelyben az Unió és tagállamai működnek, hozzájárulva ezáltal a tagállamok közötti egyenlőtlenségek csökkentéséhez is;

³⁰ https://g7g20-documents.org/fileadmin/G7G20_documents/2025/G20/South%20Africa/Sherpa-Track/Research%20and%20Innovation%20Ministers/1%20Ministers'%20Language/Research%20and%20Innovation_Recommendations%20on%20Science%20Engagement_23.09.2025.pdf

26. erősítse meg a kutatás, a technológia és az innováció terén végbemenő olyan úttörő fejlemények nyomon követését, mint például a mesterséges intelligenciára (MI) vonatkozó átfogó uniós szakpolitika³¹ keretében az MI-nak a tudomány területén való fokozott használata, mégpedig egyrészt azáltal, hogy értékeli az említett fejleményeknek a tudományos együttműködésre, a kutatási integritásra, az etikára, a szellemi tulajdon védelmére, valamint az Unió versenyképességére és rezilienciájára, értékteremtésére és technológiai szuverenitására gyakorolt hatásait, másrészt azáltal, hogy globális szinten előmozdítja e technológiák emberközpontú, felelős, átlátható, méltányos és biztonságos alkalmazását;
27. tegye lehetővé a tudósok és diplomaták, illetve az e két terület kapcsolódási pontjain tevékenykedő szakemberek közötti rendszeres eszmecserét egy – a Team Europe megközelítésen alapuló, és lehetőség szerint már meglévő uniós és nemzeti platformokra és hálózatokra épülő – virtuális európai tudománydiplomáciai platform létrehozása révén, amelynek segítségével meg lehet határozni a közös tudománydiplomáciai fellépés témáit az Unió érdeklődésére számot tartó érintett országok és régiók vonatkozásában;
28. hozzon létre ad hoc kapcsolattartó csoportot a meglévő EKT-kereten belül (ez lehet például az EKT-fórum globális megközelítéssel foglalkozó állandó alcsoportja), amely többek között a nemzetközi kutatási együttműködésre vonatkozó koordinált kockázatértékelés és vészhelyzeti tervezés támogatása révén eseti alapon aktiválható a kutatás és innováció területére vonatkozó közös reagálás kialakításának támogatására, amennyiben geopolitikai fejleményekre – például az Unió gazdasági biztonságát fenyegető veszélyekre, katonai agresszióra vagy a demokrácia eróziójára – válaszul ilyen közös reagálásra van szükség;

³¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/ai-office>

29. integrálja az Európai Unió tudománydiplomáciai keretét a kutatási és innovációs keretprogramba és más uniós programokba – többek között az Euratom kutatási és képzési programjába – olyan eszközök előmozdítása révén, mint a „Válaszd Európát a tudományok terén!” kezdeményezés, a Horizont Európa keretprogramhoz való társulás és abban való nemzetközi részvétel, tudományos és technológiai megállapodások, Global Gateway projektek, az európai nyílt tudományosadat-felhő³², az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorciumok (ERIC-ek)³³ és az Eureka-hálózat³⁴, valamint a konkrét földrajzi régiókra és témákra irányuló kezdeményezések, például a földközi-tengeri térségben folytatott kutatási és innovációs partnerség (PRIMA) (2021–2027)³⁵, az AU és az EU közös innovációs menetrendje³⁶, az európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött globális egészségügyi partnersége (EDCTP) (2021–2027)³⁷, az Innovációs küldetés³⁸ és az Atlanti-óceán egészére kiterjedő kutatási és innovációs szövetség (AAORIA)³⁹.
30. a földközi-tengeri paktumban⁴⁰ előirányzottaknak megfelelően segítse elő a Földközi-tengeri Tudománydiplomáciai Központ létrehozását – a térségre vonatkozó, már meglévő tevékenységekre alapozva –, valamint a tagállamokkal szoros együttműködésben dolgozzon ki közös tudománydiplomáciai fellépést a Közel-Keleten és a Közel-Kelettel (közös szakpolitikai cselekvés), továbbá erősítse a tudománydiplomáciai párbeszédet a kulcsfontosságú multilaterális és nemzetközi partnerekkel, így például az Afrikai Unióval (AU), a Latin-amerikai és Karibi Államok Közösségével (CELAC), a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségével (ASEAN) és Közép-Ázsiával, valamint adott esetben a kutatási és innovációs keretprogramhoz társult uniós tagjelölt országokkal és harmadik országokkal;

32 <https://eosc.eu/>

33 <https://www.eric-forum.eu/>

34 <https://www.eurekanetwork.org/>

35 <https://prima-med.org/>

36 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ec_rtd_au-eu-innovation-agenda-final-version.pdf

37 <https://www.edctp.org/>

38 <https://mission-innovation.net/>

39 <https://allatlanticocean.org/>

40 Közös közlemény a földközi-tengeri paktumról, JOIN(2025) 26 final, 2025.10.16.

31. erősítse meg a kül- és biztonságpolitika tekintetében nyújtott tudományos tanácsadást, különösen az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának (JRC)⁴¹ és tudományos tanácsadási mechanizmusának⁴², valamint az Unió decentralizált ügynökségeinek⁴³ tevékenységei révén, ideértve a nemzetközi párbeszéd támogatását a nemzetközi tudományos tanácsadó testületekkel együttműködésben.

VÉGREHAJTÁS, KOMMUNIKÁCIÓ ÉS JELENTÉSTÉTEL

Ajánlott, hogy a tagállamok – egyedi helyzetüknek megfelelően – a lehető leghamarabb hajtsák végre ezen ajánlás 1–24. pontját.

Ajánlott, hogy a Bizottság és a tagállamok tájékoztassák a nagyközönséget a tudománydiplomácia fontosságáról.

Ajánlott, hogy a Bizottság az EKT meglévő irányítási struktúráinak – különösen az EKT-fórum globális megközelítéssel foglalkozó állandó al csoportjának – igénybe vételével, az Európai Külügyi Szolgálattal együttműködve, az EKT-platform és más releváns nyomkövetési eszközök felhasználásával kövesse nyomon az ezen ajánlás végrehajtása terén elért előrehaladást, továbbá a kutatás és az innováció globális megközelítésével kapcsolatos kétéves jelentéstétel részeként kétévenként tegyen jelentést a Tanácsnak az ezen ajánlás végrehajtása terén elért előrehaladásról. Új struktúrák létrehozására nincs szükség.

Ajánlott, hogy az EKT-fórum globális megközelítéssel foglalkozó állandó al csoportja támogassa az Unió tudománydiplomáciájában részt vevő valamennyi szereplőre alkalmazandó közös mutatók kidolgozását annak érdekében, hogy lehetővé váljon tevékenységeik és eredményeik koherens és szisztematikus nyomon követése, lehetővé téve ezáltal a közös információk hatékony gyűjtését a közöttük megvalósuló konvergens intézkedések kidolgozásának támogatása érdekében.

⁴¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/index_en

⁴² <https://scientificadvice.eu/>

⁴³ https://www.euda.europa.eu/publications/brochures/eu-ansa_en

Ezzel összefüggésben felkérjük a tagállamokat arra, hogy önkéntes alapon osszák meg a Bizottsággal a nemzeti megközelítéseikkel és kezdeményezéseikkel kapcsolatos információkat – amennyiben azok rendelkezésre állnak –, hogy ezáltal információkat biztosítsanak a Bizottság fent említett nyomonkövetési és jelentéstételi tevékenységeihez.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök
